

สำเนาฉบับ

ประกาศโรงพยาบาลน้ำโสม เรื่อง แนวทางการจัดการมูลฝอย

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔) เพื่อแก้ปัญหาขยะมูลฝอยตามนโยบายรัฐบาลที่กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นการลดการเกิดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การใช้น้อย ใช้น้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ ๓ ช โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทาง “ประชารัฐ” นั้น

โรงพยาบาลน้ำโสม จึงได้จัดทำแนวทางการจัดการมูลฝอย ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ทุกคนถือปฏิบัติตามแนวทางนี้โดยเคร่งครัด

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายกำवाल วงศ์ศรีมีเดือน)
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลน้ำโสม

แนวทางการจัดการมูลฝอยในโรงพยาบาล

1. ประเภทของมูลฝอยในโรงพยาบาล

มูลฝอยในโรงพยาบาลแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ มูลฝอยทั่วไป มูลฝอยติดเชื้อมูลฝอยอันตราย และ ขยะ Recycle หรือขยะ Re-use

1.1 มูลฝอยทั่วไป หมายถึง สิ่งของที่ถูกทิ้ง หรือไม่ต้องการนำกลับมาใช้ อาจมีหรือไม่มีของเหลวปะปน เป็นมูลฝอยที่เกิดจากการใช้ชีวิต ซึ่งไม่ต้องการ การจัดการเป็นพิเศษ ได้แก่ เศษดิน เศษหิน เศษอาหาร ภาชนะใส่อาหาร กระดาษ บรรจุภัณฑ์พลาสติกและโลหะ

1.2 มูลฝอยติดเชื้อ หมายถึง มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณ หรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัส หรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้ รวมถึงมูลฝอยที่เกิดขึ้น หรือ ใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัย ทางการแพทย์ การรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรค และการทดลองเกี่ยวกับโรคและการตรวจชิ้นสูตรศพ หรือซากสัตว์ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด

1. มูลฝอยติดเชื้อมีคม ของมีคมที่ใช้ในการรักษาพยาบาล การตรวจวินิจฉัยทางการปฏิบัติกรวิจัย เช่น ใบมี หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์ แผ่นกระจกปิดสไลด์ ภาชนะวัคซีน ซึ่งเป็นวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต OPV หัด หัดเยอรมัน MUMP คางทูม วัคซีนไขว้กาสาดน้อย ชนิดกิน Amp ยา vial ยา

2. มูลฝอยติดเชื้อไม่มีคม ได้แก่ สำลี ก๊อช ผ้าต่างๆ ท่อยาง ซึ่งสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด เช่น น้ำเหลือง เลือด หนอง น้ำคร่ำ น้ำจากปอด เป็นต้น

1.3 มูลฝอยอันตราย หมายถึง สิ่งที่ถูกทิ้ง หรือไม่ต้องการ ซึ่งจะก่อให้เกิดอันตรายหรือมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ได้แก่ สารเคมีอันตราย ถ้วยไฟฉาย หลอดไฟ กระบองสีสเปรย์ วัตถุมีพิษ กระบองยาฆ่าแมลง หมึกสำหรับเครื่องถ่ายเอกสาร

1.4 ขยะ Recycle หมายถึง ขยะที่สามารถนำมาแปรรูปใช้ใหม่หรือขายได้ ได้แก่ ขวดพลาสติก ประเภทต่างๆ และขวดแก้ว กระบองน้ำ ขวดน้ำเกลือ NSS IIR ปดอกเข็ม disposable ปดอก Medicut กระดาษ เป็นต้น

การจัดการมูลฝอยของโรงพยาบาลในแต่ละประเภท จะต้องมามีมาตรการในการจัดการให้ถูกสุขลักษณะ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การคัดแยกมูลฝอยตั้งแต่แหล่งกำเนิด บริเวณจัดวางเก็บรวบรวม ภาชนะรองรับ การเก็บรวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ และการกำจัดมูลฝอย การแต่งกายของเจ้าหน้าที่ในการเก็บมูลฝอย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากมูลฝอย ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน บุคลากร ผู้รับบริการ รวมทั้งชุมชน

2. ความรับผิดชอบ

2.1 ICN มีหน้าที่

* อบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้รู้วิธีการแยกขยะ การจัดเก็บและการกำจัดขยะรวมทั้งดูแลกำกับให้ปฏิบัติตามระเบียบปฏิบัติ

* ประสานงานควบคุมคุณภาพระบบกำจัดขยะ

2.2 หัวหน้าหน่วยงาน มีหน้าที่รับผิดชอบ

* กำหนดสถานที่แยกเก็บขยะ รวมทั้งควบคุมดูแลการเบิกจ่าย วัสดุที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บของขยะ ภายในหน่วยงานให้มีเพียงพอ และเหมาะสม

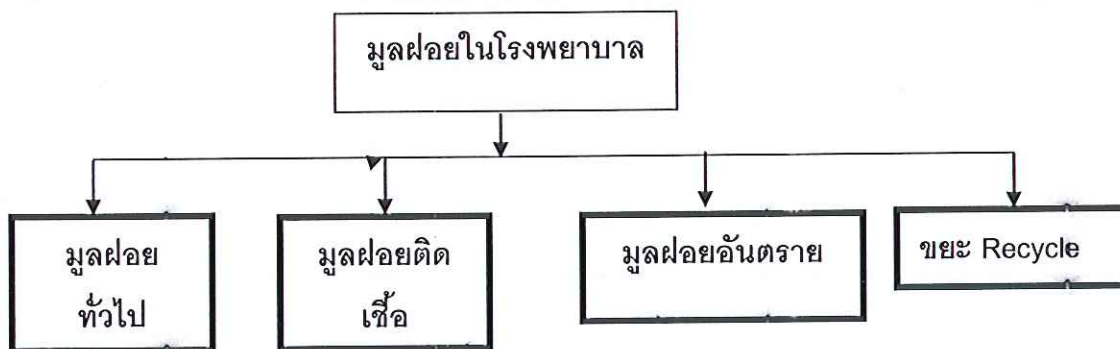
* สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานได้รับการอบรมวิธีปฏิบัติงาน ตามมาตรการการ ป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค

2.3 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน มีหน้าที่รับผิดชอบในการสนับสนุนและปฏิบัติตามมาตรการในการกำจัด ขยะที่ถูกต้อง

2.4 พนักงานทำความสะอาด มีหน้าที่รับผิดชอบในการแยกขยะ โดยการจัดเตรียมภาชนะ และ ถูรองรับขยะแยกตามประเภทของขยะ ทำการจัดเก็บรวบรวมขยะทั่วไป รวมทั้งการเคลื่อนย้าย หรือการ นำส่งขยะไปยังจุดพักขยะของโรงพยาบาล

2.5 เจ้าหน้าที่ดูแลที่พักขยะ มีหน้าที่รับผิดชอบ รวบรวมขยะติดเชื้อและขยะเคมี รวมทั้งการ เคลื่อนย้าย หรือการนำส่งขยะไปยังจุดพักขยะของโรงพยาบาล และนำไปกำจัด รวมทั้งเป็นผู้ประสานงานกับ เทศบาลเมือง ในการกำจัดขยะจากจุดพักขยะของโรงพยาบาล

ประเภทของมูลฝอยในโรงพยาบาล / สถานพยาบาล

1. การเก็บรวบรวม

มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดไปสู่ที่เก็บรวบรวม อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง โดยมี เจ้าหน้าที่ในการเก็บรวบรวม วันละ 2 รอบ ทำการเก็บรวบรวมมีการปฏิบัติดังนี้

- จัดเก็บมูลฝอย โดยการแยกตามประเภทของมูลฝอย
- เก็บมูลฝอยให้หมดทุกวัน หรือให้มีมูลฝอยตกค้างให้น้อยที่สุด เพื่อป้องกันเรื่องกลิ่น ทักษะนิยภาพ และพาหะนำโรค
- ระมัดระวังมิให้เกิดการตกหล่นของมูลฝอย การหก รั่วไหลของมูลฝอยในขณะที่จัดเก็บใส่ถุงใส่มูลฝอยทุก ประเภท มัดด้วยเชือกฟาง
- รถที่ใช้ในการเก็บรวบรวมมูลฝอย โดยเฉพาะมูลฝอยติดเชื้อต้องแยกเฉพาะ
- ผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการรวบรวม ต้องสวมชุดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ้าปิดปาก ปิดจมูก รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้งตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน

4. ที่พักขยะมูลฝอย

ที่พักขยะมูลฝอยสามารถป้องกันสุนัขเข้าไปรื้อค้นได้ หรือมีลักษณะเป็นถังเก็บฝาปิดมิดชิดและที่พักมูลฝอยควรมีลักษณะดังนี้

- พื้นผนังเรียบ ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย
- มีขนาดกว้างเพียงพอ ที่จะเก็บมูลฝอยได้อย่างน้อย 2 วัน
- มีลักษณะโปร่ง ไม่อับชื้น มีระบบระบายและการถ่ายเทอากาศที่ดี
- มีรางหรือท่อระบายน้ำทิ้งเชื่อมต่อกับระบบบำบัดน้ำเสีย
- มีการป้องกันสัตว์ แมลงพาหะนำโรค

5. การบรรจุมูลฝอย

- มูลฝอยติดเชื้อมีไม่เกิน 3 ใน 4 ส่วนของความจุของภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อที่เป็นของมีคม และไม่เกิน 2 ใน 3 ส่วนของความจุของภาชนะประเภทที่ไม่ใช่วัสดุแหลมคม
- ปิดปากถุงให้แน่น ด้วยเชือกรัด หยิบจับเฉพาะบริเวณปากถุง

6. การแต่งกาย

ลักษณะปฏิบัติงานของผู้เก็บรวบรวมมูลฝอย หากร่างกาย หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายไปสัมผัสกับมูลฝอยโดยเฉพาะมูลฝอยติดเชื้อ ควรรีบทำความสะอาดร่างกายหรือส่วนที่สัมผัสมูลฝอยทันที

6.1 การแต่งกาย

- สวมเสื้อกาวน์แขนยาว
- สวมหมวก
- ผ้าปิดปาก - จมูก
- ผ้ากันเปื้อนทำด้วยพลาสติก
- รองเท้าบูท
- ถุงมือยางหนา

6.2 การจับ / ยก

การหยิบจับบริเวณคอถุงอย่างระมัดระวัง ไม่อ้อม ไม่โยน หรือลากภาชนะโดยเฉพาะถุงที่บรรจุ

7. วิธีปฏิบัติ

การคัดแยกขยะในโรงพยาบาล มีวิธีปฏิบัติแบ่งเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. ขยะทั่วไป

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. ขยะทั่วไป (ไม่ปนเปื้อนสิ่งติดเชื้อ)	- เก็บใส่ถุงขยะสีดำ ส่งที่พักขยะ	- เทศบาลดำเนินการ

2. ขยะ Recycle

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. ขยะพลาสติก 1.1 ขวดพลาสติกประเภทต่างๆ และขวดแก้ว ครอบงน้ำ ขวดน้ำเกลือ NSS IIR ขวด sterile water	- เก็บใส่ถุงขยะสีดำ รวบรวมไว้ที่พักขยะ	- Recycle (เอกชน)
1.2 ปลอกเข็ม disposable ปลอก Medicut	- แยกเฉพาะใส่ถุงพลาสติกใส รวบรวมไว้ที่พักขยะ	- Recycle (เอกชน)
2. กระดาษ	- เก็บใส่ถุงขยะสีดำหรือตะกร้า	- Recycle (เอกชน)

3. ขยะติดเชื้อ

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. vial ยา /ampยา	-เก็บใส่ภาชนะป้องกันการทะลุทะลวงเช่นกระปุก ขวดพลาสติกหรือแกลลอน ทิ้งลงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
2. เข็ม, ใบมีด, ขงมีคม, กระบอกฉีดยาที่มีเข็มชนิด disposable เช่น อินซูลิน เป็นต้น	- เก็บใส่กล่องพลาสติกหรือภาชนะที่ป้องกันการทะลุทะลวง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
3. กระบอกฉีดยาพลาสติก (Syringe disposable) ที่เจาะเลือด ผสมยาต่างๆ	- ทิ้งลงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
4. ชุดให้สารน้ำ สายน้ำเกลือ ถุงเลือดพร้อมset ให้เลือด	- ทิ้งลงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
5. กระเปาะน้ำเกลือ	-เก็บใส่กล่องพลาสติกหรือภาชนะที่ป้องกันการทะลุทะลวง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
6. วัสดุทางการแพทย์ เช่น ผ้าก๊อซ, สำลี ที่ปนเปื้อนสารคัดหลั่งหรือเนื้อเยื่อ, ชิ้นส่วนอวัยวะ	- ทิ้งลงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
7. ถุงมือ Disposable กรณีนินเปื้อนเลือด หรือสารคัดหลั่ง	- ทิ้งลงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
maskที่ใช้แล้ว		
8. สายยางพร้อมถุงท่ที่ออก จาก ผู้ป่วย 8.1 สาย Foley's catheter พร้อม Bag, tube drain ต่างๆ	- ทิ้งสายพร้อมถุงในขยะติดเชื้อ สีแดง (เทปัสสาวะทิ้งลงชักโครกให้หมดก่อน)	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
8.2 chest drain 8.3 ท่อET tube,Tracheostomy tube (ชนิด Disposable), cut down, NG tube, สายSuction	- เท content ลงในชักโครกให้หมด รดน้ำให้สะอาด - ทิ้งสายในขยะติดเชื้อสีแดง - ขวดบรรจุ content แยกใส่ถังปิดฝาส่งจ่ายกลาง - ทิ้งในขยะติดเชื้อสีแดง	- ระบบบำบัดน้ำเสียของโรงพยาบาล - เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร) - จ่ายกลาง - เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
9. ขวดวัคซีนทุกชนิด	- เก็บในถุงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
10. แผ่นรองขับ/ผ้าอนามัย/ แพมเพิส /ถุงยางอนามัย ในหอผู้ป่วย	- ทิ้งในถุงขยะติดเชื้อสีแดง	- เผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)

1. ขยะเคมีอันตราย

ชนิดของขยะ	วิธีการปฏิบัติ	การกำจัด
1. ขยะจากเคมีบำบัด, ขยะจากยาอันตราย ได้แก่ ขวดยาเคมีบำบัดพร้อม Set, กระจกฉีดยาพลาสติก, ของสำหรับบรรจุยา และถุงมือที่ใช้ในการให้ยาเคมีบำบัด	- ใส่ในถุงสีแดง (ใส่ปลอกเข็มคืนด้วยเทคนิคที่ถูกต้องเพื่อป้องกันอุบัติเหตุเข็มทิ่มตำ) ตัดป้ายว่าขยะเคมีอันตราย	- เเผา (สนง.เทศบาลนครอุดร)
2. ถ่านไฟฉาย, หลอดไฟกระป๋อง สเปรย์ และขวดน้ำยาล้างห้องน้ำ	- เก็บใส่ถุงสีขาว เขียนติดด้วยกระดาษขาว ตัดป้ายระบุมูลฝอยอันตราย ทั้งในขยะเคมีสีดำ ส่งที่พักขยะ (หลอดไฟห่อด้วยกระดาษก่อน)	เทศบาลกำจัด
4. ขวดยาหมดอายุ, ขวดน้ำยาต่างๆ, ขวด IV	- ทั้งขยะเคมีสีดำ ส่งที่พักขยะ	เผา(สนง.เทศบาลนครอุดร)

8. การเก็บขนย้ายขยะ

8.1 ระหว่างการเคลื่อนย้ายไปที่พักรวม ห้ามแฉะหรือหยุดพัก

8.2 พนักงานขนย้ายขยะ สวมอุปกรณ์ป้องกัน ได้แก่ ถุงมือยางหนา ผ้าปิดปาก และจมูก ผ้าอย่างกันเปื้อน รองเท้าบูทขณะปฏิบัติงาน

8.3 พนักงานขนย้ายขยะ ในจุดที่มีภาชนะรองรับตั้งอยู่ตามที่กำหนด

8.4 ตรวจสอบการรั่ว ซึม แดงของถุงขยะก่อนขนย้าย ถ้าพบให้ใส่ถุงสีตามประเภทขยะนั้นๆ ซ้อนแล้วมัดปากถุง

8.5 ถ้าขยะติดเชื้อ หรือขยะสารเคมีหล่น ให้พนักงานใช้คีมเหล็กหรือหยิบด้วยมือที่สวมถุงมือยางหนา เก็บขยะใส่ในถุงขยะติดเชื้อ และทำความสะอาดพื้นโดยเช็ดคราบสกปรกออกให้มากที่สุดด้วยกระดาษหรือผ้าที่งกระดาษหรือผ้าในขยะติดเชื้อ หรือขยะเคมี แล้วทำความสะอาดด้วยน้ำและผงซักฟอก เช็ดตามด้วยผ้าสะอาด

8.6 เวลาเก็บขนย้ายขยะ

- ขยะทั่วไป/เก็บทุกวัน โดยเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดผู้ป่วยทำการรวบรวมขยะ และเจ้าหน้าที่โรงพักขยะ นำส่งขยะไปยังจุดพักขยะของโรงพยาบาล เพื่อรอเทศบาลนำไปกำจัดทุกวัน เวลา 7.00 น.

- ขยะติดเชื้อ/เก็บทุกวัน ช่วงเช้าเวลา 07.00 – 07.30 น. และช่วงบ่าย เวลา 14.00 – 14.30 น. โดยเจ้าหน้าที่โรงพักขยะ และนำขยะไปพักที่โรงพักขยะติดเชื้อ เพื่อรอให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดทุกวันจันทร์, พุธ และศุกร์

-ขยะ Recycle นำไปเก็บที่โรงพักขยะทุกวันโดยผู้ช่วยเหลือผู้ป่วยในแต่ละหน่วยงาน เวลา 13.00 – 15.30 น. บริษัทเอกชนมารับซื้อทุกสัปดาห์

-ขยะเคมีเก็บทุกวันพุธโดยเจ้าหน้าที่เก็บขยะ นำไปพักที่โรงพักขยะ

8.7 เทคนิคการขนย้าย ให้มัดปากถุงขยะด้วยเชือกให้แน่น เมื่อปริมาณขยะไม่เกินสองในสามส่วนของภาชนะบรรจุ และตรวจสอบการรั่วซึมนำไปวางไว้ในภาชนะรองรับในบริเวณพักขยะรอการขนย้ายที่กำหนดไว้

- ขยะทั่วไป, ขยะติดเชื้อ (ไม่มีคม), ขยะอันตราย การขนย้ายให้จับถุงบริเวณที่มัด ยกให้จับถุงบริเวณที่มัด ยกให้ห่างจากตัวพอควร ไม่อุ้ม ลากหรือโยนถุงขยะ ใส่รถขนย้ายขยะ

** ถุงขยะในห้องน้ำผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่ ใช้ถุงสีแดง **

๒

(นางวรรณมา วงศ์ศรีมีเดือน)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ

หัวหน้ากลุ่มการพยาบาล

วันที่ ๕ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2561

(นายกังวาล วงศ์ศรีมีเดือน)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลน้ำโสม

วันที่ ๕ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2561